

Handlingsdel til folkehelsestrategien

Prioriterte folkehelseområder og tiltak 2020-2023

Innhold

Sammendrag	3
Gevinst og nytteverdi ved folkehelsesatsning.....	4
Prioriterte folkehelseområder og tiltak 2020-2023	5
1. Folkehelse i planlegging	5
2. Oversikt med LiRe – Lier Registeret	6
3. SAL – Sunne og Aktive Liunger	6
4. ABC for mental sunnhet	7
5. Unge i utdanning og arbeid	8
6. BUA – både utstyr og aktivitet	8
7. Lieropplevelser - Nettportal	9
8. Friskliv og mestring.....	10
9. Gode nærmiljøer og aktive lokalsamfunn	12
10. Folkehelsegruppe	13
Vedlegg 1: Ressursbehov folkehelsesatsning 2020-2023.....	14

Sammendrag

Handlingsdel til folkehelsestrategien presiserer hvordan beholde og bedre folkehelsen i Lier. Det er for perioden 2020-2023 konkretisert ti prioriterte folkehelseområder det skal jobbes strategisk med.

Målet for folkehelsearbeidet i Lier er «Et helsefremmende samfunn med flere og bedre leveår med jevnere kår». Det er i folkehelsestrategien utarbeidet fem retningsgivende veivalg for dette arbeidet. Disse er:

- Prioritering
- Samarbeid
- Helhetlig, målrettet og langsiktig
- Lavterskeltilbud og universelle folkehelse tiltak
- Smart videreutvikling og innovasjon

Utredninger om hvordan beholde og bedre folkehelsen har videre konkretisert **ti prioriterte folkehelseområder** for perioden 2020-2023. De fem retningsgivende veivalgene er førende for arbeidet med de prioriterte folkehelseområdene:

1. **Folkehelse i planlegging**
2. **Oversikt med LiRe – Lier Registeret**
3. **SAL – Sunne og Aktive Liunger**
4. **ABC for mental sunnhet**
5. **Unge i utdanning og arbeid**
6. **BUA – både utstyr og aktivitet**
7. **Lieropplevelser – Nettportal**
8. **Friskliv og mestring**
9. **Gode nærmiljøer**
10. **Folkehelsegruppe**

Gevinst og nytteverdi ved folkehelsesatsning

Forskning, utredninger og egen erfaring viser at investering i folkehelse er smart for å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling. Gevinsten med folkehelsesatsning er å videreutvikle *et helsefremmende samfunn med flere og bedre leveår med jevnere kår*. Satsningen skal bidra til følgende nytteverdi:

- **Styrke de åtte kriteriene for et helsefremmende samfunn**
- **Utvikle robuste liunger som mestre eget liv best mulig**
- **Redusere behovet for kommunale hjelpetjenester**

Figur 1: Helsefremmende samfunn med åtte kriterier

- *Trygghet* – gode nærmiljøer med trygge oppvekst og levevilkår
- *Livsmestring* – aktivitet, felleskap og mestring
- *Arbeid* – noe å leve av og for
- *Bolig* – variert og helhetlig boligmasse med sosiale møteplasser
- *Helse* – frisklivstilbud og gode helsetjenester
- *Samhandling* – oversikt, planlegging og samarbeid
- *Friluftsliv* – lett tilgjengelig og attraktive naturopplevelser
- *Inkludering og mangfold* – alle med

Det er for perioden 2020-2023 konkretisert ti kortsiktige målsetninger:

1. Folkehelse får en tydelig plass i Lier kommune sine planer.
2. Bedre oversikt på folkehelsedata.
3. Videreutvikle helsefremmende barnehager og skoler gjennom SAL
4. Implementere ABC for mental sunnhet
5. Bidra til at flere unge liunger er i utdanning eller arbeid
6. Flere er kjent med og bruker BUA sitt tilbud
7. Flere er kjent med og bruker nettportalen Lieropplevelser.no
8. Flere deltar på helsefremmende aktiviteter
9. Bidra til gode nærmiljøer og helsefremmende stedsutvikling
10. Etablere folkehelsegruppe

De 10 prioriterte folkehelseområdene med tiltak og ressursbehov for perioden 2020 – 2023 er nærmere utdypet nedenfor og i vedlegg 1.

Ressursbehovet til en videreutvikling og styrking av de 10 målsetningene er forsøkt beskrevet ved bruk av skalaen «begrenset», «moderat» og «betydelig» satsing. Dette betyr imidlertid ikke at «begrenset» eller «moderat» satsing innebærer en lav investering i folkehelse tiltak, jf. Lier kommunes score på Folkehelseinstituttet (FHI) sine folkehelsemålinger. Det finnes lite erfaringsdata nasjonalt for å definere de ulike satsingsnivåene. Skalaen er derfor utarbeidet for å vekte hva tiltak for å styrke eller videreutvikle ulike målsetningene *kan* bety, men med utgangspunkt i høringsinnspill, kommunens egne faglige vurderinger og erfaring fra folkehelsearbeid.

Prioriterte folkehelseområder og tiltak 2020-2023

Videreutvikling av et helsefremmende samfunn krever at vi følger de fem retningsgivende veivalgene for folkehelsearbeidet. Vi må prioritere og samarbeide om en helhetlig, målrettet og langsiktig satsning på lavterskeltilbud og universelle folkehelse tiltak som smart utvikler et helsefremmende Liersamfunn.

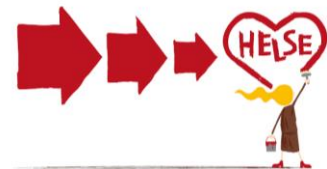
Det er konkretisert ti prioriterte folkehelseområder med tilhørende tiltak:

Figur 2: Modell for utvikling av helsefremmende Liersamfunn

1. Folkehelse i planlegging

Befolkningens helse skal ivaretas i kommunens planlegging, dette følger av folkehelseloven og plan og bygningsloven. Integrering av folkehelse i planer er et viktig virkemiddel i det systematiske folkehelsearbeidet. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriet samhandling. (Kilde: Helsedirektoratet, folkehelse i planlegging)

Tiltak: Sikre at folkehelse prioriteres og har en tydeligere plass i Lier kommune sine planer
Hovedansvarlig for sikring er kommunalsjefene for oppvekst, helse-, omsorg og velferd, samt steds- og samfunnsutvikling.

- Sjekkliste for helsefremmende samfunnsutvikling skal benyttes aktivt i alle prosesser
- Folkehelsekoordinator skal være fast høringsinstans for planer som har betydning for folkehelsen.

Ressursbehov:

Tiltaket innbefatter endring i arbeidsprosesser og samhandling og løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

2. Oversikt med LiRe – Lier Registeret

God oversikt er en forutsetning for god folkehelse. LiRe er en elektronisk helse- og livsstilundersøkelse av alle innbyggere over 18 år i Lier. Undersøkelsen ble gjennomført i 2019. Tiltaket gir grunndata som styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene helse og samhandling. (Kilde: Helsedirektoratet, oversiktsarbeid)

Tiltak: **Etablere LiRe – helseregister**

Hovedansvarlig for etablering er kommuneoverlegen

- Analysere data
- Sammenligne data med andre helseundersøkelser som «ungdata» og «folkehelseprofilen»
- Synliggjøre resultater i rapport og media
- Vurdere å etablere andre kartleggingsverktøyet som bl.a. Min Livstil

Ressursbehov:

Utredning viser at en styrket satsing på synliggjøring og sammenstilling av data fra kartlegginger kan løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

3. SAL – Sunne og Aktive Liunger

Sunne og Aktive Liunger (SAL) er en modell for livsmestring i skole og barnehage. Livsmestring er sentralt i et helsefremmende samfunn og en forutsetning for å utvikle robuste liunger som takler hverdagen og er rustet for fremtidige utfordringer. SAL handler om å kunne forstå og ha mulighet til å påvirke avgjørende faktorer for å mestre eget liv. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene livsmestring, trygghet, helse, samhandling, friluftsliv samt inkludering og mangfold. Mer informasjon om SAL finner du på www.lier.kommune.no/sal

Tiltak: **Videreutvikle helsefremmende barnehager og skoler gjennom SAL**

Hovedansvarlig for videreutvikling er kommunalsjef oppvekst.

- Implementere SAL modellen i alle skoler og barnehager i Lier
- SAL innovasjon – kontinuerlig utvikling av helsefremmende skoler og barnehager
 - SAL i friluft – videreutvikle bruk av uteskole og naturskole
 - SAL aktive lokalsamfunn – videreutvikle samarbeid med frivilligheten om trygge og gode nærmiljøer
 - SAL mental sunnhet og trivsel – videreutvikle bruk av sosial, emosjonell læring og ABC for mental sunnhet
 - SAL kunst og kultur – videreutvikle samarbeid med kulturskolen om bruk av kunst/kultur opplevelser og aktiviteter
 - SAL trygg i vann – utvikle tilbud om svømmeopplæring barnehage 5 åringer
 - SAL hjertesoner – gjøre det enklere og sikrere for elevene å gå eller sykle til skolen
 - SAL ungdom – sammen om livsmestring ungdom

Ressursbehov:

Utredning viser at implementering og videreutvikling av SAL har en kostnadsramme på kr. 400 til 600 årlig pr barn avhengig av aktivitetsnivå. Det er 5.000 barn i barnehage, barneskole og ungdomsskole i Lier som deltar på to til fire SAL aktivitetstreff pr år, f.eks. aktiv i friluft, frukt og grønt dag, markering av verdensdagen for psykisk helse m.m. Presisering av alternative nivåer for satsing:

- ❖ Begrenset satsing 2 mill. (kr 400,- pr barn) utgjør 8.000 SAL aktivitetstreff
- ❖ Moderat satsing 2,5 mill. (kr 500,- pr barn) utgjør 10.000 SAL aktivitetstreff
- ❖ Betydelig satsing 3 mill. (kr 600,- pr barn) utgjør 12.000 SAL aktivitetstreff.

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 bevilget 2 mill. årlig til SAL. Dette tilsvarer et aktivitetsnivå på kr 400,- pr barn (8.000 aktivitetstreff). I tillegg blir det søkt tilskudd til SAL tiltak. Se vedlegg 1.

4. ABC for mental sunnhet

ABC for mental sunnhet er et forskningsbasert australsk rammeverk som oppfordrer folk til å gjøre valg som gir bedre mental helse. Det er et positivt og handlingsorientert fokus på mental sunnhet. Essensen er aktive handlinger i et fellesskap som oppleves meningsfullt. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene livsmestring og helse. Les mer om ABC for mental sunnhet på www.abcmentalsunnhet.no.

Tiltak: Etablere ABC for mental sunnhet

Hovedansvarlig for etablering er kommunalsjef oppvekst samt kommunalsjef helse-, omsorg og velferd (HOV).

- Trinnvis implementering av ABC for mental sunnhet.
 - Kommunale pilotvirksomheter
 - Kommunale virksomheter
 - Frivilligheten og næringslivet
- Vurdere og teste ut ulike forskningsbaserte tiltak som fremmer mental sunnhet

Ressursbehov:

Utredning viser at trinnvis implementering av ABC for mental sunnhet har en kostnadsramme på 200.000 til 400.000 årlig avhengig av aktivitetsnivå. Utdyping av alternative nivåer for satsing:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer (50.000 bevilget i HP 2019-2022) gjør at fremdrift i etableringen er avhengig av tilskuddsmidler
- ❖ Begrenset satsing 200.000 utgjør 0,2 årsverk og driftsmidler
- ❖ Moderat satsing 300.000 utgjør 0,3 årsverk og driftsmidler
- ❖ Betydelig satsing 400.000 utgjør 0,4 årsverk og driftsmidler

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket skal løses innenfor eksisterende rammer. Det presiseres at det vil bli benyttet ca. kr 300.000 på ABC for mental sunnhet i 2020. Satsingen er i hovedsak finansiert med tidsbegrenset tilskuddsmidler. Det er derfor uklart hvilket nivå satsningen vil få i 2021-2023. Se vedlegg 1.

5. Unge i utdanning og arbeid

Arbeid er meget viktig for de aller fleste innbyggerne i Lier kommune. Arbeid gir lønnsinntekt som gir muligheter for å eie egen bolig, ha bil, kunne reise og ha muligheter for livsutfoldelse. Vi identifiserer oss ofte med vårt arbeid og dette er med på å skape en følelse av tilhørighet og identitet. Arbeid er derfor svært viktig for både psykisk, så vel som fysisk helse og er helsefremmede i seg selv. Høy sysselsetting er samtidig en forutsetning for å sikre en bærekraftig velferdsstat, redusere sosiale forskjeller, forebygge fattigdom og oppnå likestilling.

Folkehelsedata presiserer at Lier trenger et økt fokus på å få unge i utdanning og arbeid. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene arbeid, samhandling, inkludering og mangfold. (Kilde: St.melding 19, Folkehelsemeldingen - mestring og muligheter)

Tiltak: Videreutvikle satsning slik at flere unge liunger er i utdanning eller arbeid.

Hovedansvarlig for videreutvikling er kommunalsjefene oppvekst, helse-, omsorg og velferd og NAV Lier.

- Videreutvikle system for arbeidstrening i kommunale virksomheter for ungdom
- Videreutvikle samarbeid om rekruttering mellom bedrifter i Lier kommune og NAV Lier
- Etablere en tverrfaglig Individuell jobb støtte (IPS) satsing med jobbspesialister i kommunen

Ressursbehov:

Utredning viser at arbeidet med å bidra til at flere unge liunger er i utdanning eller arbeid jobbes med på flere plan. Innsatsen starter med helsefremmende fokus fra helsetjenesten og helsesykepleier samt fokus på livsmestring i barnehage og skole. Videre er det NAV sitt ungdomsteam i samarbeid med ungdomshjelpa (0-26) som følger opp. Det er behov for en videreutviklet satsning som er tilpasset ungdom sine behov. Videreutviklingen har en kostnadsramme på 200.000 til 750.000 årlig avhengig av aktivitetsnivå. Presisering av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer gir mulighet til videreutvikling av kulepunkt 1 og 2, mens kulepunkt 3 ikke er mulig å iverksette uten ekstra ressurser.
- ❖ Begrenset satsing 200.000 utgjør 0,2 årsverk IPS veileder
- ❖ Moderat satsing 400.000 utgjør 0,5 årsverk IPS veileder
- ❖ Betydelig satsing 750.000 utgjør 1 årsverk IPS veileder

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

6. BUA – både utstyr og aktivitet

BUA med både utstyr og aktivitet har på kort tid blitt godt forankret i Lier kommune, og ble nylig kåret til nest best i landet. BUA er et av våre folkehelseiltak som på en innovativ måte tilbyr utstyr og aktiviteter til alle. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene livsmestring, helse, samhandling, friluftsliv, inkludering og mangfold. Les mer om BUA Lier på www.lierkommune.no/bua.

Tiltak: Videreutvikle BUA med utstyr og aktivitet til liunger i alle aldre

Hovedansvarlig for videreutvikling er Kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Videreutvikle BUA konseptet
- Etablere flere BUA avdelinger i Lier

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling av BUA har en kostnadsramme på 200.000 til 600.000 årlig avhengig av aktivitetsnivå. Utdyping av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Begrenset satsing 200.000 utgjør 0,2 årsverk og driftskostnader til å opprettholde og videreutvikling av BUA konseptet
- ❖ Moderat satsing 400.000 utgjør 0,4 årsverk og driftskostnader til videreutvikling av BUA konseptet og utvidelse av eksisterende avdelinger
- ❖ Betydelig satsing 600.000 utgjør 0,6 årsverk og driftskostnader utgjør 600.000 til videreutvikling av BUA konseptet og etablering av nye BUA avdelinger

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 økt rammene til BUA med 100.000 årlig. Dette gir samme nivå som 2019. Den økte rammen kompenserer for bortfall av eksterne, tidsavgrensede prosjekttilskudd. Se vedlegg 1.

7. Lieropplevelser - Nettportal

Videreutvikle nettsiden Lieropplevelser til en enkel og brukervennlig nettportal som kort sagt rommer alt man kan oppleve og delta på i Lier; friluftsliv, aktiviteter, kunst og kulturopplevelser, historie, møteplasser og fritidstilbud i Lier. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene livsmestring, samhandling, friluftsliv, inkludering og mangfold. Les mer på www.lieropplevelser.no.

Tiltak: **Videreutvikle Lieropplevelser.no**

Hovedansvarlig for videreutvikling er kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Koordinere og synliggjøre et variert tilbud av Lieropplevelser

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling av Lieropplevelse.no har en kostnadsramme på 200.000 til 400.000 årlig avhengig av aktivitetsnivå. Presisering av alternative nivåer for satsing:

- ❖ Begrenset satsing 200.000 utgjør 0,2 årsverk til vedlikehold og oppdateringer
- ❖ Moderat satsing 300.000 utgjør 0,3 årsverk til oppdatering og noe videreutbygging innholdsmessig
- ❖ Betydelig satsing 400.000 utgjør 0,4 årsverk til videreutvikling og vurdering av tilleggs funksjonalitet

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 økt rammene til administrasjon av Lieropplevelser med 50.000 årlig. Se vedlegg 1.

8. Friskliv og mestring

Aktivitet og mestring er fellesbetegnelse for tilbud som gir økt innsikt og styrket mestring av egen livssituasjon. Lavterskeltilbud gis i regi av og i samarbeid mellom flere ulike virksomheter i kommunen. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene livsmestring, trygghet, helse, samhandling, friluftsliv, inkludering og mangfold.

Tiltak: Videreutvikle 0-26, et koordinert tilbud til barn, unge og deres familier
Hovedansvarlig for etablering er kommunalsjef oppvekst

- Sikre sømløse tilbud og tjenester til barn, unge og familier.
- Videreutvikle et brukerorientert fokus - hva er viktig for deg.

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling av 0-26 har en kostnadsramme på 200.000 til 750.000 avhengig av aktivitetsnivå. Utdyping av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer gjør det mulig å opprettholde og videreutvikle 0-26 innen tilsvarende ressurser som i 2019.
- ❖ Begrenset satsing 200.000 utgjør 0,2 årsverk til veileder 0-26
- ❖ Moderat satsing 400.000 utgjør 0,5 årsverk til veileder 0-26
- ❖ Betydelig satsing 750.000 utgjør 1 årsverk til veileder 0-26

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

Tiltak: Videreutvikle og styrke helsesykepleiertjenesten
Hovedansvarlig for etablering er kommunalsjef oppvekst

- Videreutvikle og styrke skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom
- Videreutvikle og styrke helsestasjon 0-5 år
- Vurdere gjennomføring av helsestasjonskontroller i barnehage ved to og fire års alder
- Styrke samarbeidet mellom fastlege, helsetjenesten og psykisk helse

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling og styrking av helsesykepleiertjenesten har en kostnadsramme på 0,5 mill. til 4 mill. avhengig av aktivitetsnivå. Presisering av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Begrenset satsing 500.000 utgjør 0,5 årsverk til helsesykepleiere samt noe til drift
- ❖ Moderat satsing 1 mill. utgjør 1 årsverk til helsesykepleiere samt noe til drift
- ❖ Betydelig satsing 4 mill. utgjør 4 årsverk til helsesykepleiere samt noe til drift

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 bevilget midler til 1 årsverk helsesykepleiertjenesten. (700.000). Se vedlegg 1.

Tiltak: Videreutvikle og styrke ergo – og fysioterapitjenesten
Hovedansvarlig for videreutvikling og styrking er Kommunalsjef helse-, omsorg og velferd.

- Samordning av tiltak og videreutvikling av hverdagsrehabilitering
- Videreutvikling og etablering av nye gruppetilbud

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling og styrking av ergo og fysioterapitjenesten har en kostnadsramme på 300.000 til 1,5 mill. avhengig av aktivitetsnivå. Utdyping av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer gjør det mulig å opprettholde og videreutvikle ergo- og fysioterapitjenesten innen tilsvarende ressurser som i 2019.
- ❖ Begrenset satsing 300.000 utgjør 0,4 årsverk til ergo/fysioterapeut
- ❖ Moderat satsing 750.000 utgjør 1 årsverk til ergo/fysioterapeut
- ❖ Betydelig satsing 1,5 mill. utgjør 2 årsverk til ergo/fysioterapeut

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1

Tiltak: Videreutvikle og styrke tilbud ved Lier Frisklivssentral og forebyggende helseteam seniorer
Hovedansvarlig for videreutvikling og styrking er kommunalsjef helse-, omsorg og velferd.

- Friskliv barn og unge – videreutvikle tilbud og samarbeid med helsetjenesten, BUA, SAL og 0-26 om universelle friskliv og mestringstiltak til barn og unge
- Friskliv voksen – videreutvikle basis tilbudene samt etablere aktiv på dagtid
- Friskliv senior – videreutvikle friskliv og mestringstilbud og synliggjøring av aktivitetstilbud samt etablere aktiv på dagtid senior

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling og styrking av tilbud ved Lier Frisklivssentral og forebyggende helseteam (friskliv seniorer) har en kostnadsramme på 300.000 til 1 mill. avhengig av aktivitetsnivå. Presisering av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer gjør det mulig å opprettholde og videreutvikle Lier Frisklivssentral og forebyggende helseteam seniorer innen tilsvarende ressurser som i 2019.
- ❖ Begrenset satsing 300.000 utgjør 0,4 årsverk til friskliv veileder
- ❖ Moderat satsing 500.000 utgjør 0,6 årsverk til friskliv veileder samt noe til drift
- ❖ Betydelig satsing 1 mill. utgjør 1 årsverk til friskliv veileder samt noe til drift

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

Tiltak: Videreutvikle og styrke friluftsliv sin rolle for livsmestring
Hovedansvarlig for videreutvikling og styrking er kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Synliggjøre muligheter for aktivitet og rekreasjon i friluft
- Videreutvikle aktivitet og rekreasjonsmuligheter i friluft for barnehage, SFO og skole
- Videreutvikle aktivitet og rekreasjonsmuligheter i friluft for brukere i helse, omsorg og velferd

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling og styrking av friluftsliv sin rolle for livsmestring har en kostnadsramme på 200.000 til 600.000 avhengig av aktivitetsnivå. Utdyping av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer gjør det mulig å synliggjøre aktivitet og rekreasjonstilbud i friluft.
- ❖ Begrenset satsing 200.000 utgjør 0,2 årsverk til videreutvikling av aktivitet og rekreasjonsmuligheter i friluft

- ❖ Moderat satsing 300.000 utgjør 0,4 årsverk til videreutvikling av aktivitet og rekreasjonsmuligheter i friluft
- ❖ Betydelig satsing 600.000 utgjør 0,8 årsverk til videreutvikling av aktivitet og rekreasjonsmuligheter i friluft

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

Tiltak: Videreutvikle og styrke kunst og kultur sin rolle for livsmestring

Hovedansvarlig for videreutvikling og styrking er kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Synliggjøre kunst og kultur opplevelser og aktiviteter
- Videreutvikle den kulturelle skolesekken (barn og unge) samt bidra til å implementere kunst- og kulturopplevelser og -aktiviteter i barnehage, SFO og skole
- Videreutvikle den kulturelle spaserstokken/trillebagen (seniorer) samt bidra til å implementere kunst- og kulturopplevelser og -aktiviteter til brukere i helse, omsorg og velferd.

Ressursbehov:

Utredning viser at videreutvikling og styrking av kunst og kultur sin rolle for livsmestring har en kostnadsramme på 200.000 til 600.000 årlig avhengig av aktivitetsnivå. Presisering av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer gjør det mulig å synliggjøre kunst og kultur opplevelser og aktiviteter.
- ❖ Begrenset satsing 200.000 utgjør 0,2 årsverk til videreutvikling av kunst og kulturopplevelser og -aktiviteter
- ❖ Moderat satsing 300.000 utgjør 0,4 årsverk til videreutvikling av kunst og kulturopplevelser og -aktiviteter
- ❖ Betydelig satsing 600.000 utgjør 0,8 årsverk til videreutvikling av kunst og kulturopplevelser og -aktiviteter

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1

9. Gode nærmiljøer og aktive lokalsamfunn

Alle skal ha et godt og trygt sted å bo. Helsefremmende nærmiljø og lokalsamfunn er viktig for å styrke sosial bærekraft, og for å oppfylle den sosiale dimensjonen av FNs bærekraftsmål; «gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige." Frivilligheten har en sentral plass i lokalsamfunnet og bidrar til aktivitet og inkluderende møteplasser. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriene trygghet, livsmestring og bolig. (Kilde: Helsedirektoratet, gode nærmiljøer og aktive lokalsamfunn)

Tiltak: Videreutvikle en variert og helhetlig boligmasse

Hovedansvarlig for utvikling er kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Kartlegge boligbehov
- Boligplanleggingen må stimulere til en variert bolig sammensetning

Ressursbehov:

Utredning viser at en videreutvikling av planarbeidet som stimulerer til en variert og helhetlig boligmasse for perioden 2020 – 2023 kan løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1

Tiltak: Videreutvikle helsefremmende stedsutvikling

Hovedansvarlig for etablering er kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Støtte bruk av sjekkliste helsefremmende samfunnsutvikling
- Videreutvikle fokus på fysiske miljøfaktorer - begrense støy, stråling og annen forurensning samt tettere samarbeid mellom klima, miljø, beredskap og folkehelse
- Videreutvikle fokus på sosiale miljøfaktorer - tilrettelegging for varierte og lokale sosiale møteplasser samt vurdere å etablere lokale stedsutviklingsgrupper utfra skolekretser

Ressursbehov:

Utredning viser at etablering av helsefremmende stedsutvikling i planarbeidet for perioden 2020 – 2023 kan videreføres innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

Tiltak: Videreutvikle synliggjøring av lokalt folkehelsearbeid

Hovedansvarlig for videreutvikling er kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Synliggjøre folkehelsearbeid på kommunens nettside og på Facebook
- Videreutvikle folkehelsearrangementer
- Styrke tilrettelegging og synliggjøring av folkehelsearbeid utført av frivillige (Frivilligsentralen)

Ressursbehov:

Utredning viser at å videreutvikle synliggjøring av lokalt folkehelsearbeid har en kostnadsramme på 100.000 til 500.000 årlig avhengig av aktivitetsnivå. Presisering av alternative nivåer for satsning:

- ❖ Innenfor eksisterende rammer gjør det mulig å synliggjøre folkehelsearbeid
- ❖ Begrenset satsing 100.000 til folkehelsearrangementer
- ❖ Moderat satsing 300.000 utgjør 0,2 årsverk til tilrettelegging av lokalt folkehelsearbeid
- ❖ Betydelig satsing 500.000 utgjør 0,4 årsverk til tilrettelegging av lokalt folkehelsearbeid

Det er i HP for perioden 2020 – 2023 ikke bevilget ekstra ressurser, og tiltaket løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

10. Folkehelsegruppe

Folkehelse må ivaretas på alle nivå i kommunens arbeid og mellom kommunen og dens samarbeidspartnere. Det bør etableres en folkehelsegruppe som arbeider for utvikling av et helsefremmende Liersamfunn. Tiltaket styrker alle kriteriene i et helsefremmende samfunn, men spesielt kriteriet samhandling.

Tiltak: Etablere folkehelsegruppe

Hovedansvarlig for etablering er kommunalsjef steds- og samfunnsutvikling.

- Mandat folkehelsegruppe – pådriver folkehelsearbeid
 - Vurdere og synliggjøre folkehelsedata og status folkehelsearbeid
 - Vurdere medlemskap i nettverket «Sunne kommuner» og etablering av aktivitetsråd

Ressursbehov:

Utredning viser at etablering av folkehelsegruppe kan løses innenfor eksisterende rammer. Se vedlegg 1.

Vedlegg 1: Ressursbehov folkehelsesatsning 2020-2023

Arbeid med tiltak, omfang og ressursbehovet for folkehelse tiltak er fordelt på en rekke virksomheter. Under følger et estimat på ressursbehov ved bruk av skalaen *begrenset*, *moderat* og *betydelig* satsing på de ti prioriterte folkehelseområdene for perioden 2020 – 2023. Endelig omfang og nivå på finansiering tas stilling til i de årlige handlingsprogrammene.

Prioriterte folkehelse-områder	Tiltak	Hoved-ansvarlig	Forslag til årlig ressursbehov for å styrke folkehelsesatsning			Vedtatt HP 2020-2023
			Betydelig 500-600 kr pr liung	Moderat 250-300 kr pr liung	Begrenset 150-200 kr pr liung	
1. Folkehelse i planlegging	Sikre at folkehelse prioriteres og har en tydeligere plass i Lier kommune sine planer	Kommunal-sjefene	0	0	0	Satsing innenfor eksisterende rammer
2. Oversikt med LiRe	Etablere LiRe - helseregister	Kommune-overlege	0	0	0	Satsing innenfor eksisterende rammer
3. SAL	Videreutvikle helsefremmende barnehager og skoler gjennom SAL	Kommunal-sjef oppvekst	3.000.000	2.500.000	2.000.000	2.000.000 årlig til SAL
4. ABC for mental sunnhet	Etablere ABC for mental sunnhet	Kommunal-sjef HOV og oppvekst	400.000	300.000	200.000	Satsing innenfor eksisterende rammer, dvs. 50.000 årlig (HP 2019-2022) samt tilskudd Total ramme 2020 er 300.000 pga. tilskudd, uklart om nivå for satsning 2021-2023
5. Unge i arbeid	Videreutvikle satsning slik at flere unge liunger er i utdanning eller arbeid.	Kommunal-sjef HOV, oppvekst og NAV	750.000	400.000	200.000	Satsing innenfor eksisterende rammer
6. BUA	Videreutvikle BUA med utstyr og aktivitet til liunger i alle aldre	Kommunal-sjef samfunn	600.000	400.000	200.000	100.000 årlig som gir samme nivå som i 2019 pga. bortfall av tilskudd
7. Lier-opplevelser	Videreutvikle Lier-opplevelser.no	Kommunal-sjef samfunn	400.000	300.000	200.000	50.000 til administrasjon av Lieropplevelser.no
8. Friskliv og mestring	Videreutvikle 0-26, et koordinert tilbud til barn, unge og deres familier	Kommunal-sjef oppvekst	750.000	400.000	200.000	Satsing innenfor eksisterende rammer
	Videreutvikle og styrke helseyskepleier-tjenesten	Kommunal-sjef oppvekst	4.000.000	1.000.000	500.000	700.000 årlig til 1 årsverk helseyskepleier
	Videreutvikle og styrke ergo- og fysioterapitjenesten	Kommunal-sjef HOV	1.500.000	750.000	300.000	Satsing innenfor eksisterende rammer
	Videreutvikle og styrke Friskliv tilbud	Kommunal-sjef HOV	1.000.000	500.000	300.000	Satsing innenfor eksisterende rammer
	Videreutvikle friluftsliv sin rolle for livsmestring	Kommunal-sjef samfunn	600.000	300.000	200.000	Satsing innenfor eksisterende rammer
	Videreutvikle kunst og kultur sin rolle for livsmestring	Kommunal-sjef samfunn	600.000	300.000	200.000	Satsing innenfor eksisterende rammer
9. Gode nærmiljøer	Videreutvikle en variert og helhetlig boligmasse	Kommunal-sjef samfunn	0	0	0	Satsing innenfor eksisterende rammer
	Videreutvikle helsefremmende stedsutvikling	Kommunal-sjef samfunn	0	0	0	Satsing innenfor eksisterende rammer
	Videreutvikle synliggjøring av lokalt folkehelsearbeid	Kommunal-sjef samfunn	500.000	300.000	100.000	Satsing innenfor eksisterende rammer
10. Folkehelse-gruppe	Etablere folkehelsegruppe	Kommunal-sjef samfunn	0	0	0	Satsing innenfor eksisterende rammer
Årlig folkehelsesatsning 2020-2023			14.100.000	7.450.000	4.600.000	2.900.000 samt eventuelle tilskudd